

Kents funderingar

KENT OLSSON

Jag vet inte om det beror på ålder eller stress men jag kan inte minnas vad jag åt i går, vad jag gjorde, vad jag såg på tv eller vilka jag pratade med utan att riktigt behöva tänka efter först. Men när jag går tillbaka till den tiden när jag var liten så minns jag väldigt väl. Nästan detaljerat ibland. Vilka mina klasskamrater var, vad vi gjorde i och efter skolan, vad vi åt, vilket väder det var, vad jag och mina kompisar hade för cyklar. Hur det luktade i hallen hemma hos mina kompisar. Många verkar inte minnas på det sättet men för mig är det inte svårt att komma ihåg sådant. Hur det kommer sig att jag faktiskt kan tänka tillbaka och få dofter och platser levande i huvudet på det sättet har jag ingen aning om. Det bara finns där. Möjligen beror det på att jag hade en bra uppväxt. Fast ingen unikt bra barndom för det har ju dom allra flesta människor också haft i 70- och 80-talets trygga Sverige.

Eller jo, jag hade nog en unikt bra barndom när jag tänker efter...

Sollerön var på den tiden en plats där alla kände alla. Man hälsade på människor man mötte, oavsett ålder så sa man hej eller vinkade. Mobiltelefoner och Internet fanns inte då, men det gjorde naturen, fotboll, röda vita rosen, bygga kojor och att cykla planlöst omkring på ön utan något egentligt mål. Det behövdes inget mål.

Det är morgon hemma hos oss. Jag ligger i sängen och solen trycker

sig in mellan dom nerdragna persiennerna i fönstret och bildar ett mönster som ser ut som en traktor på väggen i mitt rum. Jag hör en flock gråsparvar som har slagit sig ner på fönsterbrädan. Dom flyger upp och ned och skuggar ibland solstrålarna och det ser ut som en traktor som rör på sig på väggen.

Ifrån köket hörs Mamma skramla med disken och i bakgrunden av fågelkvitter och köksstök spelar radion ”Det ska vara tunna skivor” med Lill-Babs. Mamma nynnade med i melodin.

Jag drar av mig täcket och sätter ner fötterna på golvet. Solens strålar värmer mitt ena ben. Det är en tunn solstråle som nyss var en traktor. Jag tar upp mina röda manchestershorts från golvet, dom som jag ärvt av min kusin Ingvar. Det var dom shortsens som min Mamma ville att jag skulle prova en gång direkt efter att jag hade badat i badkaret. Jag sa att jag kan prova men min kloka Mor tyckte att det nog var bäst att jag hade kalsonger under så att jag inte fastnade i gylfen. När hon gick iväg för att hämta kalsonger skyndade jag mig att dra på mig dom och drog upp dragkedjan till hälften. Längre kom jag inte. Precis i ögonblicket när jag i smärta skriker av smärta och mitt misstag blir offentligt där hemma kliver Mamma in i badrummet. Hon ser paniken i mina ögon där jag står med armarna utåt med pillesnorken fastdragen i ett par ärvda manchestershorts och tårarna som rullar nedför mina kinder. Hon rusar fram och tar tag i dragkedjan och rycker till, i vad jag tyckte se ut som, allt hon orkar och allt blir tyst och stilla.

Just det här hände på Sinarvsvägen 20, i vårt röda tegelhus där jag växte upp och det har kommit att etsa sig fast i minnet. Jag har från den dagen alltid kalsonger på mig, om det finns en dragkedja inblandad.

Sommarlovet hade precis börjat och därmed det fria livet, med allt vad det innebar för en elvaåring. Kravlösa dagar med reservation för några förbjudna zoner på Sollerön. Uppe på Backen hade jag inget att göra, sa Mamma. Skroten vid Verkstan var också icke tillåtet område och så Kattskog, för där skulle det finnas linhål¹ som var bottenlösa. Vi lekte ofta där vi barn och jag vet inte om linhålens existerade. Vi såg aldrig något i alla fall.

Träskor, en vit t-shirt och ett par röda shorts (med kalsonger under), var allt som behövdes för att klara sig på ön på sommaren. Jo, en cykel också, förstås.

Det är förmiddag och jag reser upp min röda Crescentcykel med limp-sadel. Den har legat i gräset över natten och solen har under morgontimmarna värmt upp sadeln i plast till smältpunkten. Jag känner med handen och det nästan ryker om den. Det gjorde det ju inte men det kändes så. Jag gränslar hojen, sparkar till för att få fart och jag står upp med fötterna på tramporna för att inte bränna mig i baken när jag rullar nedför på vår väg, Sinarvsvägen. Det flyger små stenar från asfalten när jag kör över dom. Jag korsar Nistväjan och fortsätter mot Kattskog. Passerar familjen Strand och tant Mejt sträcker upp handen i en hälsande gest där hon står på gården med sin spark med hjul. Jag hälsar glatt tillbaka.

Vinden blåser i mitt hår och det doftar sommar.

Det är grusväg på den här sidan av Sinarvsvägen. Det skramlar i mina lösa skärmar, trampan tar i kedjeskyddet och ringklockan självplingar av vibrationerna på det ojämna underlaget. Det går av sig självt i nedförsbacken, jag svänger av till vänster där vägen delar sig och en unken men ändå tilltalande doft möter mig när jag kommer in i skuggan. En blandning av kompost, liljekonvalj och lövskog. Stora gropar i vägen gör att jag måste köra kors och tvärs över vägen för att slippa kliva av och leda cykeln. Luke Skywalker tänker jag, han hade aldrig gått bredvid cykeln. Jag nynnade högt på ledmotivet till »Star Wars«-filmen och jag kommer fram till stora vägen. Vägen mot Mora alltså. Jag stannar och när jag står när ramen precis till grenen. Jag hör en bil komma uppifrån, den svishar förbi mig och när den passerar ruskar det långa gräset bredvid vägen fram och tillbaka. Jag skjuter ifrån, styr över vägen och fortsätter uppåt. Jag försöker att bara cykla på dom vita vägstrrecken. Om jag inte klarar det upp till verkstaden så kommer jag och mitt rymdskepp att explodera. Redan efter några sekunder har jag tappat fokus och får lov att börja om. Jag svänger in mot Verkstaden som egentligen hette Texaco men vi sa alltid »Verkstan». Jag parkerar cykeln vid trappan. Det var en bred järntrappa

som ledde upp till entrédörren som hade glasruta. Det satt ett långt lodrätt runt handtag på den dörren och på glaset klistermärken. Castrol, NGK och en vit skylt med öppettider i svarta bokstäver. Jag drog dörren mot mig och en liten plinga fäst i ett snöre plingade till. Den lät nästan som på min cykel tänkte jag där jag stod innanför dörren när den självstängdes bakom mig. Avgaser, olja, metall med en underton av kexchoklad är lukten som kommer till mig. En glasdisk till vänster med en gigantisk kassapparat på. Rakt fram en läskkyl och så en toalett lite snett till höger. Handtaget till toan hänger. Trasigt tänker jag och fortsätter in på det gråa färgflagnande golvet. Håkan kommer ut i butiken och ser frågande på mig. Han var en enormt överviktig medelålders man med en tydlig flint på mitten av hjässan. Svarta starka glasögon som gjorde hans ögon till små prickar långt där inne bakom glaset och så bar han en lång blå verkmästarrock.

Utan att vi sa något till varandra så vek han av och gick vaggande in på kontoret.

Jag tar några steg till och tittar in i verkstaden. Bosse står böjd över en arbetsbänk och i ett skruvstäd maskinslipar han på något så att det flyger gnistor. Bo Flinta, det var han som ägde Verkstan. En pillemarisk rolig gubbe. Vi ungar kallade honom för Bosse braskit. Han hade enormt tjocka fingrar. Det tyckte vi i alla fall men i själva verket var dom nog helt normala. Bosse kommer emot mig och visslar blåsande. Sådär utan ljud, som om man inte hade någon melodi att vissla men vill ändå låta visslande. När han ska passera »Luke Skywalker« så sträcker han fram ett pekfinger och säger ”*ta i jän*”. Jag klämmer försiktigt och han fiser så att det mullrar som åska långt bort och vi skrattar båda två.

En av dom två stora gula portarna är öppna. Det var där bilarna körde in när dom skulle lagas. Ja, ut också när dom var klara. Jag går över det mörka oljiga golvet och kommer ut på baksidan. Jag fortsätter sedan ner mot skogen där alla skrotbilar står. Det var en av dom platser på ön som Mamma strängt hade förbjudit mig att vara på. Man kunde skära sig på glas och man kunde smutsa ner sig. Att få en oljefläck på kläderna var i det närmaste likställt med att slicka på plutonium. Fläckar som aldrig gick bort kunde leda till frätskador som i sin tur kunde få öronen att trilla av. Mamma och Pappa trodde

även att ansiktet kunde fastna efter att man hade gjort en rolig grimas.

Vilken tur att dom hade fel...

Peugeot, Opel, Volvo, Ford. Skrotbilarna stod prydligt uppradade. Rader av uttjänta fordon som fick vara reservdelsupplag nu när deras tid på vägarna hade tagit slut.

Ett par skator hoppar från gren till gren och kraxar. En spräcklig katt kommer oberörd fram till mig. Jag sätter mig på huk och stryker katten över ryggen och ser ut över vad jag tyckte var ett hav av bilar. En vindpust får löven i träden att prassla högt och jag går fram till en vit Peugeot, tar tag i det kromade handtaget och öppnar. Det är hett som i en ugn inne i bilen. Jag tar stöd med ena handen på förarsätet och den andra handen på ratten och lutar mig in i bilen och ser att hastighetsmätaren går till 150 km/h. Jag stänger dörren och går till bilen bredvid. En Volvo. Den har haft taklucka som nu är borta. Det växer sly upp genom golvet och upp genom hålet i taket. Det doftar varm galon och badboll. Jag försöker se vad det står för maxhastighet på hastighetmätaren. Vatten har under flera år läckt in i instrumentpanelen och det är kondens och imma på displayen men till sist ser jag, 200km/h. En sådan vill jag ha när jag blir stor tänker jag och går upp mot verkstaden igen. Min cykel har ramlat omkull. Med van hand drar jag upp den och med en hand vinklar jag styret i rätt riktning utan att släppa taget. Cyklar på den här tiden kunde inte stå upp. Dom trillade alltid omkull. Ofta hoppade man av i farten när man kommit fram dit man var på väg och det skramlade till när cykeln slog i backen. Det var kanske inte så konstigt att det fanns lösa detaljer som skramlade och lät eller att dom inte kunde stå upp. Dom fick helt enkelt aldrig lära sig det.

Jag svänger ut på stora vägen igen och trampar uppför mot BP-macken. Jag passerar BP där Sven och Lasse jobbade. BP sålde femöres-kola. Efter en hård ansträngande backe kör jag förbi *Njuttbudi* som Margit hade och drev. En go och snäll liten dam med markanta, lite sneda 60-tals glasögon, kyrkan där vi hade skolavslutningar och påskfirande. Det mesta som var högtidligt i skolan gjordes i kyrkan. Vi skolbarn var ofta där. Förbi Johnsons hemslöjd, där min Farmor jobbade i västugan. Kommunhuset som var min Mammans arbetsplats. Hon städade.

Cafeterian på Backen med flipperspel. Jag kan höra hur Ulla ropar på Färnasmål när vi grabbar hängde i busstationen och satt på flipper-spelet. ”*Gonid ir fåint sitt uppåflippärspilä*” Posten där vi hade postfack när jag var liten, innan vi fick brevlåda. På posten fanns även en fingerfuktarsvamp. En blöt rund svamp som satt fast i ett grönt gummifodral. En märklig sak. Folk kanske var torrare om fingrarna förr i tiden? Vad vet jag.

Min cykel och upptäcktsfärd fortsätter förbi Skopuben som var en skoaffär som Stina och Olle hade. Härliga människor som jag ofta hälsade på under mina cykelturer. Pennbudi, som Rune Svensson hade. Det var en butik som hade allt ifrån dagstidningar till avancerade systemkameror. Där fanns även smågodis. Men man fick inte plocka godiset själv och väga det. Glasburkarna med godiset var vända med öppningen in mot kassan och Rune plockade med en sked och vägde. Man fick peka och säga ”en sän, två sänna, hur mycket har jag kvar nu?” Hade man tre kronor så vägde Rune och lade i påsen, vägde och så räknade han ner tills pengarna var slut. Han vek han ihop påsen på ett finurligt sätt och lade den på vägen och då var det ok att ta godiset själv.

Shell och Nordahls Arne. Sollerön hade två bensinstationer, två rejäla affärer, Koopen och Ica, två hemslöjdsaffärer, Handelsbanken och Sparbanken, *Pennbudi*, och Cafeterian. Post, biograf allt i allo hos Trapp Lars och en skoaffär. Jag svänger in vid busskuren och styr snett över gräsmattan över min Farmor Karins gård, rundar körsbärsträdet, över grusplanen och ut på Gesundavägen. Jag tar ett par tramp, det behövs inte mer då det är nedförsbacke förbi Monte Nisses gård. En tvär högersväng i Korsgatu och jag är tillbaka på *Nistväjjan*. Rappgården, Ecke, Moster Maria. Strax innan Snickeriet möter jag Mås Ejnar. Han hälsar och går karaktäristiskt spatserande med båda armarna bakom ryggen. Framme vid korsningen vid BP tar jag ett stadigt tag och handtaget på styret och trampar till samtidigt som jag drar upp cykeln på bakhjulet. Två tramp, jag korrigerar, bromsar trampar. Slår ner framhjulet och cyklar vanligt, eller som folk, som Mamma alltid sa. Cykla som folk Kent! Jag åker förbi Djus Karin och Per, utsikten mot Norrviken. En plats som har betytt så otroligt mycket för mitt fiskeintresse och så knixar jag upp för Sinarvsvägen

och svänger in på vår gård, hoppar av cykeln i farten och när jag tar steget upp på trappan hemma skramlar cykeln bakom mig till i gräsmattan.

Balkongdörren är öppen och jag sparkar av mig träskorna och går barfota genom köket och ut på altanen.

”Stäng dörren så det inte blir korsdrag” ropar Mamma. Hon hinner knappt säga det förrän ytterdörren blåser igen med väldig kraft och det skallrar i fönstren i hela huset.

Dom varma trädgårdsplattorna känns lena och är minst sagt minnesvärda under mina fötter. Jag lägger mig i hammocken. Tar stöd med ena foten mot stativet och gungar på. Det gnisslar varje gång jag vaggar. Ett metalliskt tryggt, invant ljud som på en annan plats skulle kunna göra en tokig. Men inte här. Här ska det låta så. Jag tycker om det. Det hänger amplar med vita stora lobelior i takbjälkarna. Jag ser på hur getingar, bin och humlor flyger från blomma till blomma, flugor surrar. En och annan fjäril kryssar yrande runt runt.

Vi äter jordgubbskräm med mjölk och kåkar Skogaholmsmackor med messmör på. Det knäpper av värmen i dom stora fönstren på altanen och skolstarten till hösten känns som om det tillhörde verkligheten för någon annan. Om det ens blir höst någon mer gång. Just där kändes det inte så.

”Vad ska du göra i eftermiddag då”, frågar Pappa?

”Cykla”, svarade jag

”Vart ska du då?”, frågade Mamma.

”*Fåmm int vir sjå då*”, svarade jag.

Det som hände just den här halva sommardagen var ju inte så mycket. Men om man tänker efter så är det otroligt mycket. Det hände för mer än förtio år sedan men samtidigt hände det förra veckan. För mig.

Min första bil var en Volvo 142 1970.

Tillägnat min Mor Irene Olsson och min Far Rapp Åke Olsson

Kent Olsson

[1. Linhål är vattenfyllt hål i marken som användes för att röta lin.]